

Regioonide Komitee arvamuse teemal „VKE-de arengu rahastamine”

(2007/C 146/11)

REGIOONIDE KOMITEE

- soovib tungivalt jätkata VKE-de mõjuhindangute läbiviimist iga uue ELi õigusakti või meetme puhul, mis võib VKE-de arengut mõjutada;
- soovib võtta meetmeid tagamaks VKE-dele lihtne juurdepääs finantsinstitutsioonidele ja organisatsioonidele, mis vastutavad JEREMIE ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi vahendamise eest. Samuti soovib komitee, et Euroopa Investeerimispanka grupp teavitaks aktiivsemalt oma rollist, lisaväärtusest ning uute vahendite, JEREMIE ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi hindamise meetoditest;
- soovib tungivalt, et komisjon hõlmaks oma edasistes Euroopa tasandil toimuvates aruteludes piirkondlikud parimad tavad. Piirkonnad saavad stimuleerida potentsiaalset erakapitali, luues ja rahastades „mitteametliku kapitali” võrgustikke, viies erainvestorid kokku idee-eelses ja algetapis olevate ettevõtetele;
- soovib tungivalt, et finantsmeetmetega kaasneksid täiendavad meetmed. Piirkonnad on olulised VKE-de arenguks vajaliku infrastruktuuri pakkujad, nt klastrite arendamine ja kutsealane koolitus. Piirkondadel on ka väärtuslik kogemus (Euroopa Sotsiaalfondi rahastatud) algatuskeskuste osas, kus on ühised vahendid ja personalipoliitika; nad saavad toetada uuendustegevust, koolitust ja pakkuda investeerimisvalmiduse programme. Samuti on haridusprogrammidesse vaja sisse viia ettevõtluse teema. Selliste meetmete täiendavus tagab algajatele ettevõtetele suurema eduvõimaluse.

Viitedokument

Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele ühenduse Lissaboni programmi rakendamise kohta: VKEd arengu rahastamine — Euroopa lisandväärtuse lisamine

KOM(2006) 349 lõplik

REGIOONIDE KOMITEE,

võttes arvesse komisjoni teatist nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele ühenduse Lissaboni programmi rakendamise kohta: VKE-de arengu rahastamine — Euroopa lisandväärtuse lisamine, KOM(2006) 349 lõplik,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni 29. juuni 2006. aasta otsust konsulteerida kõnealuses küsimuses Regioonide Komiteega vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 265 lõikele 1,

võttes arvesse Regioonide Komitee juhatus 25. aprilli 2006. aasta otsust, millega tehti majandus- ja sotsiaalpoliitika komisjonile ülesandeks koostada arvamused kõnealusel teemal,

võttes arvesse arvamuse eelnõu CdR 338/2006 rev. 1, mille majandus- ja sotsiaalpoliitika komisjon võttis vastu 15. detsembril 2006 (raportöör: **Harry Dijkstra** (NL/ALDE), Flevolandi provintsi valitsuse liige),

ning arvestades järgmist:

Euroopa 23 miljonit väikest ja keskmise suurusega ettevõtet tagavad 67 % Euroopa Liidu SKPst ja 75 miljonit töökohta; teatud sektorites tagavad VKEd kuni 80 % kogutööhõivest, kusjuures 99 % kõigist ettevõtetest liigitatakse mikroettevõteteks (1–9 töötajat),

võttis täiskogu 68. istungjärgul 13.–14. veebruaril 2007 (13. veebruari istungil) vastu järgmise arvamuse.

1. Regioonide Komitee seisukohad

REGIOONIDE KOMITEE

Lissaboni protsessi toetamine

1.1 **tervitab** VKE-de arengu rahastamist käsitlevat Euroopa Komisjoni teatist, milles selgelt analüüsitakse ühenduse institutsioonide ja liikmesriikide probleeme ja vahendeid;

1.2 **toetab** Euroopa Ülemkogu kevadise kohtumise järeldusi, milles rõhutati, et integreerunud finantsturg ja piisav juurdepääs rahastamisvahenditele on VKE-de arengus määrava tähtsusega. Lissaboni protsessi raames on liikmesriikide ja ELi tasandi reformide kaudu võimalik parandada juurdepääsu rahastamisvahenditele. Lissaboni reformide oluline eeldus on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamine. Eri valitsustasandite tõelise koostöö toetuseks on Regioonide Komitee läbi viinud kogu Euroopat hõlmavat küsitluse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osaluse kohta riiklikes reformikavades, analüüsinud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste mõõdet riiklikes reformikavades ning käima pannud Lissaboni protsessi järelevalve platvormi;

Parem keskkond riskikapitali investeringuteks

1.3 **nendib**, et hoolimata viimaste aastate märkimisväärsest edasiminekust on selgelt vaja rohkem tegutseda ning töötada välja rohkem vahendeid, kui Euroopa tahab Lissaboni strateegia eesmärke saavutada. Euroopa riskikapitaliturud toimivad ikka

veel vähemal määral, kui nende suutlikkus võimaldaks. See peegeldab turu puudulikkust asutamis-(eelse) ja käivitamisetaapi omakapitali rahastamises nii riskikapitali pakkumise kui nõudluse probleemide tõttu. Selle tagajärjel ei kasutata täiel määral ära potentsiaalseid uuendusi, mis omakorda vähendab majanduskasvu ja tööhõivet. Pealegi on väga vähesed uuenduslikke tehnoloogiasid kasutavad Euroopa noored ettevõtted saanud globaalseks liidriteks oma sektoris;

1.4 **tervitab** kavatsust, et ühenduse institutsioonid ja liikmesriigid peaksid looma 2013. aastaks tingimused, mis võimaldaksid jätkusuutlikult kolmekordistada riskikapitalifondide investeeringuid tegevust alustavatesse ja käivitavatesse ettevõtetesse;

1.5 **nendib**, et nii Euroopas kasutatavad kapitali- kui pangandussüsteemid erinevad liikmesriikides märkimisväärselt ning vaja on edasist ühtlustamist võrdse konkurentsikeskkonna tagamiseks VKE-dele, et siseturu potentsiaal kasutataks ära majanduskasvu ja tööhõive edendamiseks;

1.6 **nõustub** komisjoniga selles, et iga eduka riskikapitali investeeringu võtmeteguriks on lõpetamise strateegia. Komitee on komisjoniga samal arvamusel selle osas, et paljud Euroopa väärtipaberibörsid on kehtestanud alternatiivsed võimalused, mis võimaldavad kiiresti arenevatel ettevõtetel kapitali kaasata. Seega tervitab komitee meetmeid, mis lihtsustavad juurdepääsu rahastamisvahenditele kiiresti arenevate väärtipaberibörside kaudu kogu ELis;

1.7 **nendib**, et puudujääk käivitamisetaapi investeeringutes pidurdab majanduskasvu ja uuendustegevust ELis. Komitee nõustub komisjoniga selles, et vaja on fondide suuremat spetsialiseerumist ning edendada tuleb edukateks investeeringuteks vajalikke põhjalikke teadmisi konkreetse sektori kohta;

1.8 **nõustub** komisjoniga selles, et ühtsel turul peaksid professionaalsed riskikapitali juhid saama kaasata kapitali ja investeerida piiriüleselt nii, et sellega ei kaasneks ülemääraseid maksukulusid või suuri bürokraatlikke kohustusi. Komitee kutsub liikmesriike üles võtma vastavaid meetmeid, et tagada piiriüleste investeeringute puhul võrdsed võimalusi arvestav aus konkurents, millega kaasneks maksukulude ühtlustamine ja bürokraatlike kohustuste vastastikune alandamine;

1.9 **tervatab** Euroopa patendi uut ettepanekut, millega tagatakse VKE-dele madalamad kulud. Praeguse Euroopa patendiga kaasnevad suured kulud pidurdavad uuenduste kiiret ja majanduslikult efektiivset arendamist;

Rohkem laenukapitali VKE-dele

1.10 **nendib**, et VKE-de peamine rahastamisallikas on jätkuvalt pangalaen. Komitee avaldab kahetsust, et Basel II kokkuleppe kohaselt tõuseb suurema riskiga ärialaenude riskikaal 50 %, mis kindlasti suurendab ettevõtete alustamise ja uuendamise laenukulusid;

1.11 **väljendab kahetsust**, et VKE-de rahastamisvahendite kättesaadavuse põhiprobleem on suurte pankade tagasitõmbumine maapiirkondade ja väheasustatud või majanduslikult nõrkade piirkondade kohalikele turgudele. Selle tulemusena on VKE-d rohkem sõltuvad kohalikest pankadest, mis spetsialiseeruvad VKE-dele laenamisele. Antud valdkonna reguleerimise muutmisel võib olla suur mõju VKE-de rahastamisvahendite kättesaamisele;

1.12 **nendib**, et Euroopat iseloomustavad mitmed kultuurilised eripärad, mis kujutavad endast ka kasvupotentsiaali. Väikseid ja keskmise suurusega ettevõtteid tuleb toetada, et edendada nende riskikäitumist ja ettevõtlikkust. Sel moel on võimalik vähendada majanduskasvu takistusi;

ELi osalus VKE-de rahastamisel

1.13 **nendib**, et riskikapitali tagamiseks on vaja konkreetseid, sihtrühmale sobivaid lahendusi. Piirkondlike omavalitsuste võimalused pakkuda kapitali riskikapitalifondidele on piiratud ning seetõttu tervitab komitee võimalust, et ERFil on võimalus pakkuda kapitali piirkondlikele riskikapitalifondidele. Riikliku rahastamise pakkumine soodsatel tingimustel muudab erainves-

torite jaoks riski ja tulu suhet ning suurendab nende valmisolekut siseneda riskikapitaliturule;

1.14 **tervatab** ELi meetmeid uurimis- ja arendustegevuse seitsmenda raamprogrammi, konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi ja JEREMIE algatuse raames;

1.15 **tervatab** Euroopa Regionaalarengu Fondi määrusega antud võimalust kasutada ELi kaasrahastamist, mis seisneb teadmiste ülekandmise (*knowledge voucher*) süsteemi loomises, et edendada uuenduste turuleviimist;

1.16 **nendib**, et Euroopa Investeeringuspangal ja Euroopa Investeeringufondil ei ole võimalusi VKE-dega otsesuhtluseks, vaid nad saavad anda tehnilist abi ja kapitali koos JEREMIE ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi vahenditega liikmesriikide ja piirkondade finantsinstitutsioonide ja organisatsioonide vahendusel;

1.17 **nendib**, et ELi vahendid keskenduvad suurel määral alustajatele ja tipptegijatele, kuigi 75 % VKE-dest kuuluvad erinevasse kategooriasse.

2. Regioonide Komitee soovitus

REGIOONIDE KOMITEE

Lissaboni protsessi toetamine

2.1 **soovitab**, et komisjon soodustaks VKE-de jaoks rahastamisvahendite kättesaadavuse parandamisel erinevaid lahendusi, et rahastamist saaks pakkuda sobivas vormis, mis vastaks konkreetse VKE rahastamisvajadustele. Euroopa VKE-de mitmekülgsus on Euroopa majanduse üks peamistest eelistest;

2.2 seetõttu **soovitab tungivalt** jätkata VKE-de mõjuhinnangute läbiviimist iga uue ELi õigusakti või meetme puhul, mis võib VKE-de arengut mõjutada;

Parem keskkond riskikapitali investeeringuteks

2.3 **soovitab**, et komisjon ja liikmesriigid kasutaksid rohkem ära riskikapitaliinvesteeringute ja riskijagamismudelite võimalusi, et stimuleerida erainvestoreid kasutama riskikapitalivahendeid VKE-de rahastamiseks;

2.4 **soovitab** meetmeid, mis püüaksid muuta kultuuri ja julgustada riskide võtmist ja aitaksid nii saavutada Lissaboni kava eesmärke. Samuti **soovitab** komitee, et komisjon ja liikmesriigid püüaksid oma poliitikas jätkuvalt kaotada mõtteviisi, mille kohaselt pankrotti minejad häbimärgistatakse, seda eelkõige mitte peettuse, vaid muuga seotud pankrottide puhul;

Rohkem laenukapitali VKE-dele

2.5 **usub**, et krediidasutuste praegune mitmekesisus Euroopa jaepangandusturgudel näitab, et üksikisikutel, VKE-del, ettevõtetel ja kohalikel omavalitsustel on finantstoodete ja -teenuste järele erinev nõudlus. Selle nõudluse jätkuvaks rahuldamiseks **soovitab** komitee, et ELi õigusaktides ei tohiks eelistada ühtki konkreetset pangandusmudelit või klienditüüpi teisele;

2.6 **soovitab**, et teadmiste ja parimate tavade vahetamisel komisjoni korraldatavatel temaatilistel töökonverentsidel ja ümarlaudadel kaasataks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kogemused. Liikmesriikide põhiosalejate teadmiste vahetamine on äärmiselt tähtis, et olla kursis riskikapitalipakkumise suhteliselt piiratud valdkonnaga;

2.7 **näeb ette**, et tulenevalt elanikkonna vananemisest pannakse paljud ettevõtted müüki; seetõttu tuleb tähelepanu pöörata ülevõtmise (ettevõtte ost ja müük) rahastamisele;

ELi osalus VKE-de rahastamisel

2.8 **soovitab** võtta meetmeid parandamiseks VKE-de, eriti mikroettevõtete juurdepääsu koostööprogrammidele seitsmenda raamprogrammi raames;

2.9 **soovitab** võtta meetmeid tagamiseks VKE-dele lihtne juurdepääs finantsinstitutsioonidele ja organisatsioonidele, mis vastutavad JEREMIE ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi vahendamise eest. Samuti **soovitab** komitee, et Euroopa Investeeringupanga grupp teavitaks aktiivsemalt oma rollist, lisaväärtusest ning uute vahendite, JEREMIE ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi hindamise meetoditest;

2.10 **soovitab** jätkata konkreetsete võimaluste ja väljakutsete (nt demograafiliste muutuste mõjud) jälgimist Euroopa finantsiturul;

2.11 **soovitab**, et Euroopa Investeeringufondil peaks olema olulisem roll abi andmises piirkondlikele riskikapitalifondidele. Euroopa Investeeringufond peaks kaaluma teadmiste ja kogemuste pakkumist alla 35 miljoni eurose mahuga piirkondlikele fondidele;

2.12 **soovitab** ühendada olemasolevad VKE-de teabepunktid ELi, riiklikul ja piirkondlikul tasandil üheks läbipaistvaks ja kergesti ligipääsetavaks teabepunktiks. Soodustada tuleks ole-

masolevaid piirkondlikke institutsioone ja valitsusteenuste interteifunktsioone (e-valitsus);

Parem juhtimistava

2.13 **soovitab tungivalt**, et komisjon hõlmaks oma edasistes Euroopa tasandil toimuvates aruteludes piirkondlikud parimad tavad. Piirkonnad saavad stimuleerida potentsiaalset erakapitali, luues ja rahastades „mitteametliku kapitali” võrgustikke, viies erainvestorid kokku idee-eelses ja algetapis olevate ettevõtetega;

2.14 **soovitab tungivalt**, et finantsmeetmetega kaasneksid täiendavad meetmed. Piirkonnad on olulised VKE-de arenguks vajaliku infrastruktuuri pakkujad, nt klastrite arendamine ja kutsealane koolitus. Piirkondadel on ka väärtuslik kogemus (Euroopa Sotsiaalfondi rahastatud) algatuskeskuste osas, kus on ühised vahendid ja personalipoliitika; nad saavad toetada uuendustegevust, koolitust ja pakkuda investeerimisvalmiduse programme. Samuti on haridusprogrammidesse vaja sisse viia ettevõtluse teema. Selliste meetmete täiendavus tagab algajatele ettevõtetele suurema eduvõimaluse;

2.15 **soovitab**, et liikmesriigid ja EL suurendaksid oma jõupingutusi siseturu väljakujundamiseks, rakendaksid siseturu käsitlevad õigusaktid ja eemaldaksid piiriülese koostöö kõik õigustamata bürokraatlikud takistused, sh maksu- ja ekspordikrediidikindlustuse tõkked, et suurendada Euroopa turu konkurentsivõimet ja avatust maailmamajanduses;

2.16 **soovitab** soodustada investorite võrkude (*business angelite*) kaasamist piirkondlikusse majandusarengusse kogu Euroopas ja vastupidi. On hästi teada, et *business angelid* eelistavad tegutseda oma piirkonnas, st 100-150 km raadiuses oma asukohast. *Business angelite* võrgustikud tuleb nähtavamaks teha;

2.17 **soovitab** kasutada piirkondlikke käibefonde, kus avalikuse osalust kasutatakse fondi või fondide struktuuri kaudu erasektori investeerimisvõime suurendamiseks. Uued riigijabieeskirjad peaksid aitama piirkondadel jätkata kõnealuse jätkusuutliku vahendi kasutamist;

2.18 **soovitab**, et ELi riskikapitalivahendid toetaksid piirkondlikke ja riiklikke vahendeid. Lisavahendina suurendab kaasrahastamine fondi mahtu ja aitab saavutada kriitilise massi ning fondi edukust saab selliste mitmekesiste vahenditega suurendada. Samuti peaks see võimaldama piiriüleseid investeeringuid, viima skeemide ühtlustumiseni ja ELi turu väiksema killustumiseni.

Brüssel, 13. veebruar 2007

Regioonide Komitee
president
Michel DELEBARRE